

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosa ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Rerum Permutatione. Tit. XIX.

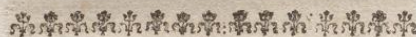
[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

quest. 5. à princ. Ouid. de Amicis in repet. huius cap. quest. 21.

169 In ead. gloss. ibi, *Ecclesia*. Notatur ad hoc quod alienatio rei emphyteutice prohibetur fieri in Ecclesia, quia censetur facta in potentiorum, ut per Card. Mantica de tacitis, & ambig. convent. lib. 22. tit. 2. n. 36. Cald. Pereira de potestate elig. c. 1. à num. 15. Ouid. de Amicis in repet. huius cap. q. 2. Rota decis. 603. apud Farin. p. 1. recent. & decis. 170. n. 1. p. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 3. c. 533. n. 29.

170 In ead. gloss. ibi, *Capitanei*. Notatur ad hoc quod capitanei sunt prohibiti habere rem emphyteuticam, ut per Host. hic n. 61. Butr. n. 16. Redoan. d. c. 9. num. 4. Cardin. Tusch d. lit. E. concl. 158. n. 6. Cald. Pereira de potestate elig. c. 3. n. 2. Ouid. de Amicis in repet. huius cap.

171 q. 25. Sunt autem capitanei in nostro proposito, qui in Regno Neapol. Barones dicuntur, Martin. Freccia de subsecundis Baronum lib. 2. cap. vendimus, n. 10. Vincent. de Franch. decis. 21. n. 5. Capyc. decis. 27. n. 40. Ouid. de Amicis d. q. 25. n. 2. ubi n. 3. tenet quod eodem modo prohibita sunt mulieres, & n. 4. de curialibus, & n. 5. de fisco. Limitantur tamen dicta de personis prohibitis, nisi persona prohibita sit confors, vel confocius in eadem re emphyteutica, quia in eum alter socius potest partem suam irrequisito domino alienare Redoan. d. q. 79. n. 5. Card. Tusch d. concl. 158. à n. 6. Cardin. Mantica d. lib. 22. tit. 2. n. 35. Cald. Pereira d. c. 1. n. 23. Limitatur etiam nisi dominus directus consentiret rem peruenire ad potentiores, seu personas prohibitas Cardin. Tusch d. concl. 158. n. 13. Vel quando dominus directus esset æque potens sicut ille, in quem emphyteuta alienat Card. Tusch d. conclus. 158. n. 6.

De Rerum Permutatione.

TIT. XIX.

SUMMARIUM

- 1 Doctores referuntur qui super hanc rubr. scripserunt.
- 2 Permutationis beneficiorum materia ubi tractetur ostenditur.
- 3 Permutatio dupliciter accipi potest, lato scilicet modo & generaliter, vel strictè, & specialiter.
- 4 Permutatio generaliter sumpta capit quamlibet commutationem, subque ambitu complectitur omnes tam innominatos, quam nominatos contractus, non quidem gratuitos, sed respectuos.
- 5 Permutatio strictè, & specialiter accepta non comprehendit quamlibet commutationem, nec illi competit indiscriminatum.
- 6 Permutatio definitur ut sit vnus rei vicaria prestatio, vel melius ut sit rei propria sine quoad dominum, sine quoad administrationem sub ratione rei hinc inde datio actualis.
- 7 Permutatio dupliciter potest considerari, primo ut in esse omnino perducta, postremo ut inchoata.
- 8 Permutatio inchoata continetur sub contractu, do ut de.
- 9 Permutationis pactum sine ulla traditione celebratum permutatio non est.

1 SUPER hanc rubric. scripserunt Zabarell. Ioan. Andr. Imola, Anania, Guid. Papæ, Barbar. Butr. Anchar. Panorm. Guillelm. Durand. in breuiario aucto

fol. 99. verso, Ioan. de Londris in breuiario sanctorum Canon. fol. 174. Petr. de Rauenna in compend. iuris Canonici, Martin. Mesnart. in epitome Decret. fol. 112. Dan. Venator in analysi methodica iuris Pontif. à pag. 423. Goffred. & Hostiens. in summa huius tit. Alex. Callan. & Anastas. Germon. in paratilis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. Barthol. Carthagena in exposit. tit. Canon. sub eod.

De Permutatione beneficiorum tractatus edidit Federic. de Senis, Ægid. Bellam. Petr. de Vbaldis, Andr. Gambardus, & nouè Ioan. à Cochier, agunt etiam Bellacombe. Soar. & alij tom. 1. commun. opinion. lib. 4. tit. 42. de rerum Ecclesiasticarum permutationes. Rebuff. in praxi de benefic. tit. de permut. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 29. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 14. num. 38. cum segg. Mandos. de signatura gratie, tit. de permut. Soar. de Relig. tract. 3. lib. 4. c. 3. cum segg. Nicol. Garc. de benefic. p. 1. cap. 4. Less. de iustitia, lib. 2. c. 34. dub. 36. cum segg. Valer. Reginald. in praxi forensi lib. 3. tract. 3. à n. 342. Vincent. Filliuc. tract. 40. c. 9.

Permutatio.] Permutatio dupliciter accipi potest, lato scilicet modo & generaliter, vel strictè, & specialiter. Primo modo accepta capit quamlibet commutationem, suoque ambitu amplectitur omnes tam nominatos, quam innominatos contractus, non quidem gratuitos, sed respectuos, quales sunt illi, in quorum quolibet datur, fit, aut promittitur hinc inde aliquid in recompensationem, & commutationem pro alio, ut per Richard. in princ. Instit. quibus modis re, num. 94. Molin. de instit. tract. 2. diff. 396. col. 1. ante med. & in hoc sensu comprehendit emptionem, locationem, societatem, & similes contractus, si quidem in his omnibus prædicta commutatio reperitur, proinde considerat gloss. in rubr. C. hoc tit. ubi Bart. num. 1. & 2. Bertachin. de gabell. membr. 3. octau. partis princ. num. 3. gloss. verbo facias, vers. vel dic, in l. iuriscientium 7. ff. de pactis. Hostiens. in summa huius tit. num. 1. Fortun. in d. l. iuriscientium, in princ. à num. 7. & 17. col. 3. Pichard. ubi supr. num. 95. Molin. d. col. 1. Rebello de obligat. instit. p. 2. quest. 1. sect. 2. prope fin. Secundo modo, strictè scilicet, & specialiter accepta permutatio non comprehendit quamlibet commutationem, nec illi competit indiscriminatum, ut videre est in permutatione rei pro certo pretio in pecunia numerata, ex hac enim commutatione non resultat permutatio specificè sumpta, sed tantum venditio, iuxta text. in princ. & in §. pretium autem, in iuncto §. item pretium, Instit. de empt. Idem videre est in commutatione rei, seu usus eius, aut operum alienius pro certa mercede, ex hac enim non insurgit permutatio in sua specie, sed tantum locatio, & conductio, iuxta princip. Instit. de locat. & text. in l. naturalis, in §. at cum dolo, ff. de præscript. verb. Comprehendit ergo ut sic solam commutationem rei pro alia re, ut infra ex definitione apparebit, & secundum eam sortitur speciem contractus distinctam à contractu venditionis, locationis, & ceterorum sine iuris civilis, sine iuriscientium, & constat ex text. expresso in d. §. item pretium, notant Bart. & Iaf. in d. l. iuriscientium, ex num. 7. Hostiens. ac alij citatis locis.

Definitur autem permutatio ut sit vnus rei vicaria prestatio secundum Host. in sum. huius tit. n. 1. cuius verba Fortun. in d. l. iuriscientium, n. 3. transcripsit in hunc modum. Permutatio est de specie ad speciem hinc inde facta prestatio; & quidem merito, quia ipse Host. ibid. num. 2. dum constituit permutationem non

De Rerum Permutatione, Tit. XIX. 159

non dari nisi de specie ad speciem, satis ostendit mentem suam in d. n. 1. fuisse, verbum rei, de quo in dicta definitione, accipere non quidem in sua latitudine, secundum quam comprehendit ea, etiam quae in genere consistunt, iuxta text. in l. nominis 6. & in l. res appellatio 5. iuncta l. pecunie verbum 178. & l. pecunie nomine 222. ff. de verb. signific. sed potius illud usurpare pro specie iuxta transcriptionem Fortun. ubi proxime, & ita in hunc sensum praedictam Hostiens. definitionem accipiunt, & sequuntur Azor. in summ. huius tit. Bart. in l. 2. in princ. ff. si certum per. vbi l. 1. n. 7. & 8. & Angel. num. 9. Aretin. in §. actionum, num. 26. Instit. de actionib. vbi l. 1. num. 92. Rebuff. in praxi sub hoc tit. num. 1. Anton. Gom. tom. 2. var. cap. 3. in fine, communis, vt per Fortun. ubi supra, & per Ludovic. Gom. in d. §. actionum, num. 26. & per Pinel. in rubr. de rescind. vendit. part. 2. cap. 10. num. 10. Sed melius permutatio perfecta definiri potest vt sit rei propriae, sine quoad dominium, sine quoad administrationem sub ratione rei hinc inde datio actualis, vt per Dec. in l. 2. n. 12. l. 1. ff. si certum per. Fortun. Gom. Pinel. citatis locis, Girond. in tract. de gabellis. p. 9. in princ. num. 4. Molin. d. tract. 1. disp. 2 §. 3. col. 3. post med. & disp. 396. col. 1. in med. Dixi, datio, loco generis ad omnes alias dationes tam respectivas, quam gratuitas, quae tamen non habent naturam, & speciem contractus permutationis: ceterae autem particulae denotant differentias essentialis, secundum quas ipse aliis essentialiter distinguitur. Dixi, sub ratione rei, vt constet quod licet permutationis contractus cadat non solum super re, quae consistit in specie, sed etiam in genere, tamen non cadit nisi super illis, qui retinent formalem rationem rei vt rei, non vero vt pretij, seu mercedis, tunc enim non erit permutatio, sed venditio, locatio, aut alius similis contractus qui ceciderint super re, non qua res est formaliter, sed qua pretium, vel merces.

Permutatio dupliciter potest considerari, primo quidem vt in esse omnino producta, quando scilicet ex utraque parte traditio interuenit; postremo vero vt inchoata, quando scilicet stat in traditione alterius partis, nec adhuc ex utraque traditum est: etenim sine vno, sine altero modo huiusmodi traditio in vim permutationis facta consideretur, si aliae qualitates ad permutationem necessariae concurrant, semper ipsi conuenit nomen, & substantia permutationis, licet diuersimode: traditioni namque mutuo conuenit completè, traditioni vero ex altera tantum parte conuenit solum inchoatè, quod tamen satis est vt haec dicatur habere veram, licet non completam, sed imperfectam rationem permutationis, iuxta text. in l. 1. §. item emptio ff. hoc tit. & in l. cum precibus. C. eod. & in l. naturalis. §. 1. ff. de praescript. verb. quamvis Fortun. in d. iurisdictionum. n. 1. col. 2. in fine. Ludovic. Gom. in d. §. actionum. n. 28. & Anton. Fab. coniectur. lib. 6. c. 9. pag. 5. in fine. & pag. 6. in princ. Ferrer. in d. l. iurisdictionum. in princ. n. 17. aliter explicant. Posteriori modo permutatio considerata continetur sub contractu do vt des, & cum eo vnum, & idem constitunt, nec differunt in modo celebrandi, nec in rebus super quibus celebrantur, nam promiscue fieri possunt super rebus generis, & speciei certae, vel incertae, licet essentialiter differant si permutatio primo modo consideretur. Pactum vero permutationis sine vlla traditione celebratum permutatio non est, tunc namque distat ab essentiali ratione permutationis, quae ultra alias qualitates, de quibus in eius definitione, consistit in eo quod vel mutua actualis traditio ad eius consummationem, vel saltem ad alteram partem ad eius inchoationem interueniat: atque ita quod huiusmodi pactum

Barkf. Collect. Tom. 11.

simplex de permutando non sit permutatio, resoluunt Bald. in l. 1. col. ult. C. hoc tit. l. 1. in l. 1. ex n. 10. ff. eod. Bertachin. de gabell. p. 3. partis 8. n. 48. Mench. illustr. lib. 1. c. 11. n. 21. Molin. de instit. tract. 2. disp. 397. col. 1. versic. dubium est.

S V M M A R I V M.

1. Princeps potest rem Ecclesiae immobilem per permutationem acquirere data re meliori, vel equali.
2. Capituli maior pars debet consentire vt Princeps possit rem Ecclesiae immobilem per permutationem acquirere data re meliori, vel equali.
3. Declaratur text. in cap. si quis 12. q. 2.
4. Decima feudales hodie retineri non possunt a laicis, nisi Ecclesiam compensauerint de re maiori, vel equali.
5. Alienatio rei Ecclesiae non dicitur vitiosa, vbi ipsa Ecclesiam tantum recipit, quantum dimisit.

C A P. Si Princeps. I.

Ex Concil. apud Syluaznectum.

Princeps potest ex rationabili causa commutare rem suam immobilem cum re immobili Ecclesiastica, si res, quam dat, sit maior, vel saltem equalis, & super tali permutatione debet publicari scriptura facta à Principe, & commutatio fieri de communi voluntate partium. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabatel. Burr. Ioan. Andr. Imola. Anan. Hostiens. Anchar. Henric. Barbat. Panormit. Guid. Papae, Viuiam. in ration. lib. 3. iuris Pontificij, pag. 187. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 434. remissum Ximen. in concord. part. 1. & 2. referunt à Burchard. lib. 3. Decret. c. 165. & Iuo. part. 2. c. 184. & ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 16. cap. 1.

Permittit hic text. res Ecclesiae etiam immobiles alienari facta permutatione cum Principe daturum rem meliorem, vel aequalem. Ratio est quia in hac specie est euidenter vitiosa sine damno Ecclesiae gratiam Principis promereri, vt patet, solent enim plerumque Reges Ecclesias defendere & singularibus beneficiis ornare: debet tamen maior pars Capituli consentire, ne fortasse res deterior offeratur à Principe, vt bene communis intellexit in presenti; deinde vt intelligat Principem velle rem Ecclesiae in suos, aut suorum usus rationabiles, non vero vt vel ipsi Ecclesiae, vel alicui iniuste noceat, id enim text. significat cum causa rationabilis mentionem faciat, facileque censuit auct. de non alien. & auct. sed & permutare, C. de sacrosanct. Eccles. vnde desumptus est; & ita ridiculum videtur hanc permutationem soli Imperatori concedere, vt temere credidit August. de Imper. quest. 110. Verba enim & ratio huius text. comprehendunt quemcumque Principem non recognoscentem superiorem, quod multis confirmant Afflict. decis. 17. Paril. consil. 141. n. 29. vol. 4.

Neque supradictis obstat text. difficilis in cap. si quis 11. quest. 2. quia reiectis intellectibus gloss. ibi, & intellectu etiam Palea in cap. iniustum. vers. item si Rectores 12. q. 2. vt scilicet procedat in rectoribus Ecclesiarum, quem sequitur Abb. in presenti, num. vltim. vbi Sicul. num. 11. repugnat enim textui in cap. statimimus, & in cap. Diaconi 12. q. 2. vbi Praelati etiam

etiam

etiam si tantundem restituant Ecclesie, id tamen sit in penam iniuste alienationis, ex quibus potius improbari constat, quam admitti. Reiecto igitur intellectu, ut scilicet procedat secundum antiqua iura ante prohibitionem leoninam in cap. sine exceptione 12. q. 2. id enim defendi non posset si expendas text. illum de sumptum fuisse ex Concil. provinciali Agathen. c. 32. ut refert Archiep. Tolet. in *summa eiusdem Concil.* pag. 92. ubi c. 6. prohibita etiam fuit alienatio, nisi necessitas, aut utilitas Ecclesie interveniret, quae illam licitam redderet, licet eius verba sine subscriptione referantur in cap. huiusmodi, vers. quod si necessitas 10. q. 2. Verior igitur videtur intellectus, ut scilicet text. procedat in subtractione & alienatione fructuum, & reddituum Ecclesiasticorum neglecta divisione antiquitus praescripta in cap. quatuor. & in cap. de redditibus, & in c. cognovimus, cum multis ibid. 12. q. 2. quo tempore beneficia nondum erecta erant, ut ita sit sensus, si quis qualibet conditione, hoc, est in quamlibet causam, & vsum de rebus Ecclesie aliquid, id est, aliquos fructus, & redditus pronientes in rebus Ecclesie, alienare praesumpserit, id est, inique distraxerit, neglecta scilicet praedicta divisione, verbum enim, *praesumpserit*, in malam partem ferè semper accipitur, iuxta text. in cap. si quis Episcopus 12. ubi praesumpserit, 11. q. 3. & in cap. praedia 12. q. 2. si de suo proprio tantundem Ecclesie contulerit, quantum vides ab ea abstulisse, tunc demum illud praestare licebit, planè verba illa, *tantum quantum abstulisse*, manifestè indicant text. agere de quantitate reddituum inique subtracta, maxime si expendas Concil. supra eod. cap. prohibuisse sub variis poenis alienationem aliarum rerum Ecclesiasticarum, quem intellectum colliges ex Nauar. in apolog. q. 1. monitu 76. num. ult.

4. *Maiores fuerint, vel aequalis.* Argumento huius text. tener Rebuff. de decimis q. 10. n. 42. feudales decimas hodie retineri non posse à laicis nisi Ecclesiam compensaverint de re maiori, vel aequali. Alienatio verò rei Ecclesie quòd utilis non dicatur ubi ipsa Ecclesia recipit tantum quantum dimisit, censuit Rota in *Lutana bonorum* 11. Februarij 1613. apud Farinac. dec. 430. n. 6. p. 2. recent. ubi n. 5. pariter huiusmodi alienationem vtilem non dici, ubi Ecclesia dimisit bona propria habita fide de re sibi in cambium assignanda.

CAP. Ut commutationes. II.

Ex Concil. Beluacen.

1. Commutatio facta ab antecessore in damnum Ecclesie, seu non servato iure, est reuocanda. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Butr. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hostiens. Anchar. Butr. Henric. Panorm. Barbat. Guid. Papæ, Viulan. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 188. Alagona in compendio iuris Canonici, pag. 435. remissive Ximen. in concord. part. 2. refertur in Conc. Melden. c. 23. tanquam ex Concil. Beluacen. ut per Burchard. lib. 3. Decret. c. 171. Iuo. q. 3. c. 232. & Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 16. c. 2.

2. *Ab eo, qui successor est, &c.* Notatur ad hoc, quòd bona Ecclesie à beneficiario male commutata, & alienata per prædecessorem sunt reuocanda, ut per Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo successor, §. 1. faciunt plura, quæ dixi ad cap. si quis Presbyterorum 6. supr. de rebus Ecclesie non alienari.

CAP. Mancipia Eccles. III.

Ex Concil. apud Syluanectum.

Mancipia Ecclesie non possunt permutari cum aliis mancipiis, nisi remaneant libera, quia quod est Deo dicatum, non debet transferri ad vsum humanum, vel nisi sint fugienda. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Imola, Anan. Host. Henric. Anchar. Panorm. Guid. Pap. Barbat. Viu. in ration. lib. 3. iur. Pont. pag. 184. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 435. remissive Ximen. in concord. p. 1. delumitur ex Concil. Carisiaco, ut refertur Burchard. lib. 3. Decret. c. 173. Iuo. p. 3. c. 234. & Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 16. c. 3.

Quod enim semel Deo consecratum, &c. Vide reg. 2. semel Deo 51. de regulis lib. 6. Nauar. de spoliis cleric. §. 18. n. 7. & 8. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de bonis clericorum, §. 9. n. 2. & tit. de exempt. clericorum, & eorundem bonorum à muneribus publicis, §. 1. n. 15.

CAP. Iniustum. IV.

Mancipia Ecclesiasticum non debent redigi in vsum saecularium, ferri tamen fugitivi Ecclesie possunt distrahi. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anchar. Butr. Henric. Panorm. Barbat. Guid. Papæ, Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 189. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 435. remissive Ximen. in concord. p. 2. refertur à Burchard. lib. 3. Decret. c. 174. & ab Iuo. p. 3. c. 235. & ab Ant. Aug. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 16. c. 4.

SYM MARIUM.

1. Præbenda pãto precedente permutari non possunt, Episcopus tamen potest de loco ad locum permutare personas.
2. Permutatio & translatio an differant, ostenditur, & num. 3.
4. Declaratur text. in presenti.
5. Declaratur text. in cap. cum olim, infr. hoc tit.
6. Permutantibus beneficia, an licitum sit inter se de permutatione tractare, & n. 7.
8. Permutationes beneficiorum an possint expedire inferiores Prelati, ostenditur, & n. 9.
10. Beneficij permutatio propria auctoritate, non autem superioris facta, est simoniaca.
11. Permutatio de bonis Ecclesie debet fieri causa utilitatis, vel necessitatis.
12. Permutationes beneficiorum coram quibus fieri possint, ostenditur.

CAP. Quæsitum. V. Vrb. III.

Commutatio Præbendarum de iure fieri non potest, praesertim ubi praecedit pactum, quia illud circa Spiritualia, vel iis annexa semper habet labem simoniae. Item Episcopus cum causa necessaria potest permutare personas de vno loco in alium, ut quæ minus utilis est in vno loco, sit utilis in alio. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Io. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Henric. Barbat. Anchar. Panorm. Guid. Pap. Viu. in ration. lib. 3. iur. Canon. pag. 190. Alagona

De Rerum Permutatione, Tit. XIX. 161

Alagona in compend. iuris Canon. pag. 335. remissive
Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. refertur
ab Anton. August. collect. 2. Decretal. lib. 3. tit. 13.

cap. 1.
Vnde colligi videtur differentiam esse inter permutationem, & translationem, illa enim cum sit contractus reciprocus, ac proinde vnius rei pro illa mutua datio, l. 1. ff. & C. hoc tit. debet ad partium consensu & conventionem principium accipere, l. ex placito, C. hoc tit. atque ideo in permutatione beneficiorum ut rationem habeat permutationis, partium consensus desideratur, & ut ab utraque parte beneficium vicissim permittatur, quod ab ipsis partibus quantum in eis fuerit dari videatur: hæc verò, scilicet personarum translatio, nihil aliud est quam vnius persona de vno beneficio ad aliud legitime facta mutatio per superiorem, ut colligitur ex cap. scias frater, cum sequentibus, 7. q. 1. toto tit. de translat. Prælati; unde non assumit vires, & substantiam suam ad consensu partium, & conventionem, sed ab auctoritate superioris, ut præcitata iura probant, nec semper requiritur ut duo reciproce transferantur, scilicet alter ad alterius locum, sed vnus tantum de suo loco ad alium transferri potest, eoque discrimine inter utramque constituto videtur text. in presenti, probare permutationem beneficiorum, quæ ad partium consensu initium accipit, nullo casu dari posse, tum quia text. absolute ait permutationes Præbendarum de iure fieri non posse, ergo nulla, tum etiam, quia solum translationem permittit personarum; ergo omnem permutationem negat iuxta reg. text. in cap. nome, de presump. & in l. cum prator, ff. de iudic. Accedit quod si in hoc text. solum improbatetur illa permutatio, quæ propria auctoritate sit, nullum dubium contineret, & videbatur lex indigno, vel contra Iuriscons. in l. quod Labeo, ff. de Carbon. editio, & in l. in fin. ff. ad municip. Accedit etiam in confirmationem eiusdem sententiæ doctrina glossæ verbo tractare, quam ibid. sequitur Anchar. in cap. cum vniuersorum, hoc tit. dum ait non esse licitum partibus inter se de permutatione tractare, nec quicquam ex tractatu, sed omnia officio iudicis expedire, iuxta text. in cap. cum pridem, de pactis, & in cap. nisi essent, de prebendis, eandem sententiam probat Host. & Ioan. Andr. in presenti, sed vbi totum officio Superioris expeditur, potius translatio est, quam permutatio, igitur vera permutatio beneficiorum nullo casu dari potest, sed sola translatio. Rursus permutatio tria requirit essentialiter, scilicet partium conventionem & consensum in idem a quo incipit, traditionem rei, & ut ab utraque parte res deat, quæ propria dantis sit & accipientis fiat, atque ideo si aliena sit permutatio, nulla est; ut ex sententia Pedij docet Iuris. in l. 1. §. ideo, ff. hoc tit. quicquid de ea immerito dubitent gloss. Bart. & Ias. num. 10. & alij ibid. at verò hæc omnia tria in permutatione beneficiorum videntur deficere, deficit enim conventio, seu pactio, ut ex hoc text. colligitur; & post antiquos præcitatos affirmant Imol. n. 6. Abb. ibid. in fine, asserentes contra Hostiens. & alios præcitatos posse quidem partes de permutatione tractare, non posse tamen, seu deliberare, seu consentire, nec se ad permutandum obligare absque labe simonia, idem vlt. gloss. verbo volentes, quam Paul. & Imol. sequuntur in Clem. unic. hoc tit. Federic. in tract. huius tit. quest. 38. testatur communem sententiam Benedic. Capr. in cap. exhibita, num. 118. hoc cod. tit. probant S. Antonin. p. 2. tit. 1. cap. 5. §. 8. Syluest. in suum. verbo permutatio 2. q. 5. Angel. cod. verbo num. 4. eam reddentes rationem, quod translati deliberatum consensum non habet, conventio verò deliberationem continet, atque ideo ex omnium sententia illicita est. deficit etiam secundum requisitum, & tertium, scilicet ab utraque parte redditio, quæ eorum sit, & ex eorum traditione accipientis fiat, beneficia enim possidentium propria non sunt, ut de ipsorum titulis disponant, nec ab ipsis dantur, sed à superiore, item nec renuntiare sine Prælati licentia possunt, cap. admonet, de renuntiat. Vnde cum totum à superiore proveniat, & detur, permutatio dici non potest, sed personarum translatio, quam iura & DD. improprie nimis permutationem appellant, præsertim cum ex omnium Doctorum sententia ob necessitatem, & utilitatem Ecclesiæ tantum fiat. Quibus argumentis hanc sententiam in effectu probant Innoc. Host. Ioan. Andr. gloss. & Anch. citatis locis, quatenus aiunt non esse licitum de permutando tractare, sed totum à superiore faciendum esse, quod propè translatio est, quinimo communis sententia, de qua supra, non multum videtur ab hoc differre, cum ex eius traditionibus potius translatio, quam permutatio colligatur, quamvis permutationis nomine utantur.

Sed contraria sententia verior est, & securè asserendum dari aliquam permutationem beneficiorum, quæ à translatione distinguitur, idque totius Ecclesiæ vltus observat, & decreta Pontificum palam demonstrant. Pro quibus illud in primis facit quod translatio, & permutatio sub diversis titulis tractantur, & in iure diversis appellantur nominibus; nam transferri personas, & permutari beneficia quasi diversa antiqui, & noniores Pontifices appellant, ut constat ex cap. mutationes 7. q. 1. cap. cum olim, cap. pen. & c. ult. in fin. hoc tit. & in Sexto, & Clementinis; igitur duo hæc proflus diversa sunt, iuxta l. si idem, C. de codicillis, Abb. conf. 57. lib. 2. Corn. conf. 104. col. 2. lib. 4. Lancell. Galkin consuetud. Alexandrie, verbo legare, n. 26. Aym. conf. 6. num. 1. Menoch. conf. 257. num. 8. Ergo concedenda est alia beneficiorum commutatio, quæ huius contractus rationem habeat, & à transactione sit diversa; neque ferendum permutationis nomen semper à Summis Pontif. pro translatione usurpari; confirmatur eadem sententia ex eo quod translatio non oportet ut sit reciproca, sed plerumque vnius est ad alium locum, seu beneficium vacans, sit etiam iniunctis possessoribus, ut probat d. cap. mutationes, & fatentur omnes DD. vbi supra; permutatio autem reciproca esse debet, quasi mutua datio, & ex voluntate permutantium in eorum utilitatem sit ut probat text. in d. cap. cum vniuersorum, ex quibus, & aliis non licet amplius dubitare dari permutationem nostro iure, quæ à transactione distinguitur.

Ad text. verò in presenti, quatenus inquit, commutationes Præbendarum de iure fieri non posse, respondet Urbanum Pontif. in hoc text. plane agere de permutatione, quæ sit, & perficitur sola partium conventionem, ea enim propria permutatio est, quæ pacto partium perficitur re propria ab utraque parte data, quæ accipiens fiat, quod cum in beneficiis contingere non possit, non immerito Pontifex absolute ait beneficia permutari non posse, hoc est propria auctoritate, provt temporalia bona permutantur, pars enim potissima in commutatione beneficiorum auctoritati superiorum tribuenda est, qui resignationem ex ea causa admittit, & resignata vicissim confert, atque ideo, cum translationi similis videatur à Summo Pontif. in hoc text. translatio potius, quam permutatio dicitur, quæ auctoritate superioris sit, quæ verò propria permutatio esse poterat partium conventionem & traditione perfecta in beneficiis non reperitur, & ideo nulla datur propria, & absoluta permutatio in eis, quod Pontifex in hoc text. intendit, non tamen

Q 3 indq

LA RBOSA
In Ius Can
No. 238
CVI
18

inde sequitur non posse de iure fieri permutationes praeendarum, quae unius contractus magna ex parte rationem habeant, & translationibus differant, quatenus a partium consensu incipiunt, & quatenus in ipsis est reciproce beneficia dare cum alter in gratiam alterius renuntiat ex causa permutationis, & beneficia ad eos perveniant: quod verò text. ait posse personas transferri per Episcopum, ita accipiendum est, ut improprie translatio appelletur ea permutatio, quae auctoritate superioris fit, ea ratione, quia cum Episcopus renuntiandi licentiam concedat, & beneficia conferat, videntur magis translatae personae, quam permutatio facta; potest etiam tentari tempore Urbani III. nondum iure Pontificum permissam fuisse beneficiorum commutationem, quae a partium voluntate, & conventionione, & utilitate initium acciperet, ita ut teneretur Episcopus nullo alio stante impedimento renuntiationem ex causa permutationis admittere, quae conditionalis est, & resignata beneficia permutationibus, necessario daretur; sed postea ab Innocent. III. in d. c. cum vniuersorum, & aliis nonioribus Pontificibus id permissum fuisse, ut innuit text. in c. vnic. hoc tit. lib. 6.

Si adhuc text. in presenti, & cap. cum olim, in fr. hoc tit. intelligere velimus de permutatione, quae privata partium conventionione fit, pro ut Gloss. & omnes DD. nemine discrepante intelligunt, non ideo minus dubium aliquod lege dignum ibid. definitur, agunt enim iura illa de permutatione Praeendarum, de quibus eo tempore duplici ratione poterat dubitari, primo quia sola dignitatum permutatio expresse prohibita erat, ut faceret Pontifex in hoc text. & quasi odiosa prohibitio videbatur ad Praeendas non extendi contra verba text. in cap. maioribus, ad fin. de praebend. vbi Praeendarum divisio, & dignitatum permutatio prohibetur. Secundo, quia licet Praeendas quatenus est Canonici annexa, vel alteri spirituali officio, aut ministerio deputata, beneficium & ius spirituale appellari possit, pro ut in cap. dilecto, de praebend. tamen si per se consideretur, pro ut est portio honorum temporalium spirituali ministerio deputata, temporalis est, ut probat text. in cap. ex literis, de probat. & cum communi resoluunt Abb. & Felin. num. 13. Rip. n. 131. in c. cum M. de constit. idem Abb. in d. c. maioribus, Berol. in d. c. ex his, num. 8. Cardin. conf. 126. num. 4. Gom. de grat. expellat. num. 32. Corral. de Sacerdot. part. 1. cap. 2. num. 4. quinimo Dec. in d. c. cum M. num. 31. contendit quoddam etiam Praeenda Canonici coniuncta, ius spirituale dici non debeat, quoniam illud in Canonatu consistit, sic intelligens text. in d. c. dilecto, & idem repetit in d. c. maioribus, num. 7. & defendi potest, quoniam Praeenda proprie in iure nostro vel accipitur pro ipsis possessionibus, & bonis temporalibus assignatis ministris, ut in d. c. ex literis, vel pro iure percipiendi ex illis possessionibus, ut docent Archid. in c. alienationes, num. 8. 12. quest. 3. Host. in summa tit. de praebend. §. 1. Dec. in d. c. ex literis, num. 2. Quamobrem non abs re poterit dubitari an Praeenda à Canonicis distincta permutari potuissent propria auctoritate, quasi bona temporalia, non obstante prohibitione de rebus Ecclesiae non alienandis, quoniam videbatur nulla fieri alienatio si utraque Praeenda in eadem Ecclesia esset constituta, cum in proprietate & dominio ipsius Ecclesiae utraque maneat post permutationem. Anget dubitationem Innocent. quem refert, & sequitur Gloss. ultim. in presenti, dum ait quoddam si Praeenda in eadem Ecclesia sint, & vniuersae, hoc est, non deputatae distinctis ministris, adhuc hodie auctoritate propria permutari poterunt, cuius sententiam probat Zabara.

hic n. 4. si sola Praeenda temporalis permutetur, & Zabarella sequitur Imol. n. 8. testatur communem sententiam Capr. in d. cap. ult. n. 31. quam tamen non admittit Hostiens. Dur. & Abb. in presenti, & verior est haec Hostiens. sententia, quoniam si sola Praeenda temporalis permutetur, obstat prohibitio de rebus Ecclesiae non alienandis sine auctoritate Superioris; si verò simul cum Canonatu, obstat reg. 1. lib. 6. nihilominus tamen ex sententia Innoc. recepta constat non modicam fuisse dubitandi causam utrum propria auctoritate Praeenda permutarentur, quam dubitationem ponit in hoc text. & definit potius ex mente, quam ex verbis Concil. Taronen. de quo in d. cap. maioribus.

Azione permessa. Ex his verbis colligit Gloss. verbo tractare, in c. cum vniuersorum, in fr. hoc tit. quam ibid. sequitur Anchar. num. 6. Hostiens. Innocent. Ioan. Andr. & Imol. num. 10. in presenti, non esse licitum permutantibus beneficia de permutatione inter se tractare, sed tantummodo suam voluntatem Praeato exponere, aut supplicationem porrigere, totumque negotium ab ipso impendendum, nec posse incipere à voluntate partium, eo quod tractatus videatur habere rationem conventionis, quam text. praedictis verbis quasi simoniacam excludit. Sed haec sententia neque vera est, neque aliquod probabile habet fundamentum, tractatus enim neque pactio est, neque conventio, quia non tenet deliberatum consensum in idem qualis ad essentiam conventionis desideratur in l. 1. ff. de pactis, & nihil aliud est quam partium colloquium, quo mutua voluntas, & negotij circumstantiae explorantur, ut intelligant utrum expediat permutare, vel contrahere, pro ut in cap. tua, iuncta Gloss. verbo tractare, de his, qui sunt à Praeatis, c. 1. de rebus Ecclesiae non alien. lib. 6. & ibi Gloss. verbo tractatus, ergo cum leges Canonicae praecipere text. in presenti, solam pactiorem prohibeant, non potest ea prohibitio ad tractatum extendi, quem neque verba, neque ratio comprehendunt. Confunditur etiam praedicta sententia ex d. c. cum vniuersorum, vbi partium tractatus non improbat, sed consummatio permutationis auctoritate propria.

Quare Gloss. communiter recepta verbo volentes in 7. Clem. h. hoc tit. Zabara in presenti. n. 4. & Abb. in fin. aiant periculosum esse praedictam sententiam, quia concessa nulla permutatio licite fieret, resoluuntque tractatum permissum esse, conventionem verò non esse licitam, quia in hoc text. improbat, continet enim deliberatum consensum, & veram videtur efficere pactiorem, qua inter se permutare consueverunt; eandem sententiam probant S. Anton. p. 2. tit. 1. cap. 5. §. 8. Sylvest. verbo permutatio 2. q. 5. testatur esse communem sententiam Benedicti. Capra in cap. ult. n. 128. hoc tit. Sed neque communis haec opinio vera est, neque praxi recipitur, sed potius asserendum licitum esse permutantibus tractare, & de permutando convenire secundum formam iuris absque dolo & fraude, quod in primis probatur, quia cum alicui aliquid liceat, omnia illi licita esse debent sine quibus illud commodè expediri non potest, l. 2. ff. de iurisdict. omnium iudic. cap. praeterea, de officio deleg. ergo cum permutatio concedatur, & conventio permitti debet, sine qua non rectè expeditur; probatur etiam hac sententia contra communem in cap. vnic. hoc tit. in 6. & Clem. vnic. eod. Unde melius Feder. in tract. huius tit. q. 38. Collectar. in d. cap. cum olim, in fr. hoc tit. in fine, Zabara hic num. 23. quest. 39. Capel. Tolos. decis. 260. Boët. decis. 205. Rebuff. in praxi tit. de permutat. num. 4. Soar. num. 1. de Relig. lib. 4. de simon. cap. 32. num. 7. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 23. num. 262. Bonacius.

Bonacin. de *simon.* q. 4. §. 1. n. 5. & 6. communiter affirmant licitam esse promissionem permutandi, & eam obligationem oriri, & à fortiori idem esse de conventionione concedendum. Non obstat argumentum in contrarium adductum ex hoc text. ibi, *pactione permissa*, quia ex dictis respondetur pactionem de qua hic, eam esse intelligendam per quam aliquid temporale datur, aut referatur, pro ut est pensio, quoniam ea demum laborem continet simoniæ, ut colligitur ex *c. super eo, de transact.* ibi, *aliquo dato, vel retento*, & ita intelligit Sor. de *iustit.* lib. 9. q. 7. art. 2.

8. *Episcopus.*] Hinc Innoc. Zabax. n. 18. Imol. n. 6. & Abb. n. 4. in presenti, colligunt solum Episcopum posse permutationes beneficiorum expedire; nec aliis inferioribus Prelatis hoc permissum esse, quantumvis ad eos institutio, & destitutio beneficiorum pertineat consuetudine, aut privilegio, idem probat gloss. recepta verbo *conferantur* in d. *Clem. vnic. hoc tit.* Feder. in *tract. huius tit.* q. 22. Petr. de Vbald. in *simili tract.* n. 28. Benedict. Capra in *cap. ult. n. 77. inf.* hoc tit. & pro regula omnes Doctores confirmant, quam limitant tribus casibus, primò nisi Prelatus inferior Episcopalem habeat iurisdictionem; secundo nisi hoc ius permutandi beneficia specialiter præscripserit; tertio in capitulo Sede vacante, ad quem tota Episcopalis iurisdictione devolvitur, *cap. cum olim, de maior. c. 3. de suppl. negl. Prelat.* lib. 6. idem probat Rot. noua decis. 311. Pamin. de *prestat. Capituli, Sede vacante*, p. 2. q. 2. n. 11. Cuius opinionis potissimum fundamentum est, quòd in hoc text. & in d. *c. cum olim, inf.* hoc tit. permutatio absolute prohibetur, & ab ea prohibitionem solum excipitur, quæ sit per Episcopum, quasi huiusmodi Episcopali dignitati specialiter concedatur, unde succedit iuris regulis quæ habet ea, quæ dignitati aliqui conceduntur ad alios non pertinere, quamvis Episcopalia iura præscripserit, ut id in vniõibus probat text. in *Clement. 1. §. ad hæc*, & ibi gloss. verbo *Ordinarius, de statu Monach.* & est text. opt. in l. 1. in princ. in Gloss. & DD. notant, *ff. de officio eius*, facit *c. sanæ, de privileg.* & quæ DD. scribunt in *c. quoniam Abbas de officio deleg.*

9. Verum contraria sententia verior est, quam indistinctè probant Syluest. in *summa*, verbo *permutatio* 2. q. 2. & plures relati per me de offic. & potest. *Episcop.* part. 3. alleg. 99. à princ. & præcipue num. 4. & infra num. 12. Pro qua facit quòd si hoc Episcopis tantum specialiter fuit concessum propter dignitatis prerogatiuam, nec ad Capitulum, nec ad alios inferiores transiret, quantumvis Episcopalem iurisdictionem obtinuerint, ut aperte colligitur ex d. l. 1. & cum communi resoluit Dec. in d. *c. quoniam Abbas*, n. 15. Non obstat quod in hoc text. de Episcopo tantum mentio facta sit, quia respondetur gratia frequentioris usus hoc sic expressum fuisse cum de iure, & frequentissime ad eum pertineat institutio, c. omnes *Basilica* 16. q. 7. c. cum ex iniuncto, de hæret. unde si quando iure speciali ad alios pertineat, non ideo minus in hoc text. videntur inclusi, quando enim dubij casus aliquis gratia frequentioris usus à lege exprimitur, alij speciales, aut raro contingentes non expelluntur, in xtra text. in l. nam ad ea, ff. de legib. c. 1. §. si quis rusticus, & ibi Bald. de pace tenenda, Gloss. verbo *sponsam* in l. 1. C. de rapta virgin. Corset. in sign. verbo *frequentia*, Tiraq. de *retract.* tit. 1. §. 20. gloss. 1. à n. 4.

10. Labem semper continet simoniæ. Notatur ad hoc, quòd permutatio beneficij propria auctoritate, non autem superioris facta, est simoniaca, ut per Tolet. in *sum. lib. 5. c. 91.* Less. *instit.* lib. 2. c. 35. n. 10. Azor. *instit. moral.* p. 2. lib. 7. cap. 29. q. 3. Soar. de *Relig. tract.* 3. lib. 4. c. 12. Nicol. Garc. de *benefic.* p. 1. c. 3. n. 57. Bonacin. de *simon.* q. 4. §. 1. 2. ex n. 3.

Si autem Episcopus causam inflexerit, &c.] Notatur ad hoc, quòd causa necessitatis, seu utilitatis debet fieri permutatio, ut per Boët. decis. 105. n. 5. Flamin. de *resignat. benefic.* lib. 1. q. 3. n. 24. Zerol. in *praxi Episcop.* p. 1. verbo *renunciatio*, seu *permutatio*, §. 3. dub. 5. Vgolin. *tab. 1. de simonia*, c. 27. §. 1. n. 6. in fine, ubi ait, quòd simoniam non committit, qui ob inimicitias, ob pestilentem aërem, & huiusmodi causas beneficium permutat, & Gambar. ad c. 1. hoc tit. in 6. n. 9. dicit posse etiam fieri permutationem attenta utilitate personarum, modò non resultet Ecclesiæ damnum, sed utilitas, & Azor. d. c. 29. q. 4. asserit quòd licet possit fieri utilitate permutantium, tamen semper debet adesse Ecclesiæ utilitas, saltem consequutiva, ut iustitiæ innitatur. Denique Episcopum instam causam ad permutationem debere inquirere, & de ea cognoscere, referunt Rebus. in *praxi benefic. tit. de perm.* n. 19. Duaren. de *benefic.* lib. 8. c. 3. Card. Tusch. *lit. P. concl.* 303. n. 1. & concl. 365. n. 2. & 5. Nicol. Garc. d. c. 4. n. 44.

Episcopus.] Vel eo superior, omnis item Prelatus qui habet ius conferendi, instituendi, & à beneficio quoque Clericos amouendi, cuiusmodi sunt Abbates, & alij Prelati Episcopis inferiores, qui Episcopalem iurisdictionem consuetudine, vel privilegio habent, & nulli sunt Episcopo proximè subiecti, ut per Corral. de *benefic.* p. 1. c. 9. n. 3. Azor. d. c. 29. q. 4. Card. Tusch. *lit. P. concl.* 304. Soar. d. cap. 32. n. 9. Valer. Reginald. in *praxi fori penit.* lib. 23. num. 261. Bonacin. de *simon.* q. 4. §. 1. n. 7. Nicol. Garc. d. c. 4. num. 60. ubi n. 61. resoluit, quòd etiam coram Legato de Latere possunt fieri permutationes, & citat Flamin. de *resign. lib.* 7. q. 1. n. 16.

Unde colligitur permutationem fieri non posse coram illo qui iurisdictionem Episcopalem non habet, etiam si forte aliàs habeat auctoritatem conferendi beneficia, ita Feder. de Senis de *permut. benefic.* q. 19. & 22. Soar. d. c. 32. n. 14. Filliuc. *tract.* 45. c. 7. q. 8. n. 22. Bonac. d. §. 1. n. 7. vers. ex dictis, ubi in vers. seq. subdit quòd licet approbatio permutationis faciendæ sit Episcopo, nihilominus si collatio ad alium pertinet, obtinendus est illius consensus, & in vers. secundo, post Soar. n. 9. & Filliuc. n. 20. citatis locis, tenet Episcopus volentes permutare aliqua beneficia, quæ ipsi possident posse permutationem facere coram Archiepiscopo, seu Primati ipsorum.

S V M M A R I V M.

1. Ecclesia iure proprietatis possunt ad invicem permu-
tari, & possessiones earum etiam permu-
tari possunt, & pro minus valentibus pretium suppleri.
2. Contrahentes quando ex una parte rem tradendo, &
ex altera rem, & pecuniam, censentur permuta-
tionis, vel venditionis contractum facere, ostenditur.
3. Pensio ab Ordinario an possit imponi in permutatione
beneficiorum ad coequandos fructus beneficij,
ostenditur.
4. Ordinarius an possit imponere pensionem pro bona
pacis in fauorem vnus duorum litigantium, re-
missum.

CAP. Ad quæstiones. VI.

Clemens III.

Ecclesiæ duæ pro maiori commoditate permutare
possunt eorum bona, & si proventus vnus sunt
superiores, altera infundat pecuniam ad æqualitatem,
contra

contractu tamen refectionis pecunie, per se celebrato, itavt cum contractu permutationis non miscetur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Anchar. Bntr. Barbat. Guid. Papæ, Panor. Vin. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 190. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 425. remissive Cafal. in amor. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 13. c. 2.

Ex hoc text. colligit Abb. in presenti, n. 3. quod si duo beneficia redditibus, & bonis temporalibus inæqualia permittentur, licitum erit pecuniam dare, vt bona temporalia maiora compententur, nec pro iure spirituali dare intendatur, eandem sententiam probat Angel. in sum. verbo permutari, §. 6. S. Anton. p. 2. tit. 1. c. 5. §. 8. Calet. 1. 2. q. 100. art. 4. nec requirunt vt necessarii fiant duo contractus separati re, & verbis, sed sufficere vt animo distinguantur. Pro qua sententia ultra text. in presenti, illa ratio adducitur, quod simonia committi non potest nisi spiritualia pretio æstimentur, sed vbi inæquales beneficiorum fructus sunt, manifestum est non pro iure spirituali, sed pro bonis temporalibus pecuniam illam dari, præsertim si id exprimitur; ergo nihil est, quod impediat, &c.

Verum hæc opinio falsa, & periculosa, plenèque dolo, & fraudibus est, meliusque contrarium docet communis sententia DD. in presenti, vbi eleganter Zabar. 2. 1. Imol. etiam n. 2. & 11. Anchar. n. 2. Conar. lib. 1. variat. c. 5. num. 8. Adrian. quodlib. 9. art. ult. Sot. de iustit. lib. 9. q. 7. art. 2. & probat text. in cap. si quis obicerit 1. quæst. 3. Negari enim non potest in his terminis pecuniam dari pro ipso beneficio, quod est in administrandi spiritualia, & percipiendi temporalia propter illud, nec alterum ab altero separatur, qui enim pro fructibus, vel bonis temporalibus beneficii, qui absque spirituali titulo comparari non possunt, pecuniam dat, vtrumque necessario comparare intendit eo pretio, ac per consequens simoniam committit, nam qui vult consequens, vult necessario antecedens sine quo illud non existit, l. ad rem mobilem, ff. de procurat. cum adductis per Polit. de substit. tit. de compendiosa, n. 4. & per Card. Mantica de coniect. vltim. volum. lib. 4. tit. 1. n. 16.

Ad text. vero in presenti, DD. omnes proximè citati respondent, ideo ibidem permutationem sub ea forma fieri potuisse, quia Ecclesiæ non permittantur in regulum, sed quoad proprietatem, quo casu cum ius spirituale nullum fuisset permutatum, nil mirum si reddita pecunia ad æqualitatem diuersus contractus circa possessiones fieri potuisset. Pro quibus facit quod hic text. agit de Ecclesiis, quas habebant Abbates Conventuales, sicque erant suis Monasteriis unitæ; constat autem in perpetuis Ecclesiarum unionibus, quæ Monasteriis, aut aliis dignitatibus sunt, vel titulum beneficii uniti penitus extinguere, itavt nihil aliud quàm sola proprietates reddituum, & bonorum temporalium amplius consideretur, provt resolunt Zabar. in Clement. unic. q. 8. de sequestrat. possess. Rota decis. 219. in nouis, DD. in Clement. ult. de rescript. Callad. decis. 2. de vniomb. & decis. 3. de iudic. Gom. in reg. de infirmis, q. 15. Mandos. ibid. q. 10. Paris. conf. 30. num. 19. lib. 3. aut unionem ita fieri, vt perpetuus Vicarius in beneficiis unitis relinquatur, provt iure fieri debet, vt per text. in c. de monachis, & in c. exiripanda, §. qui vero, de prebend. Concil. Trident. sess. 7. de reform. c. 7. & hoc etiam casu temporalia tantum transferuntur, & ius spirituale penes Vicarium perpetuum manet, sicque quocunque modo in specie huius text. Ecclesiæ fuerint unitæ, apud Abbates quasi res temporales erant, ac proinde licitum fuit

sub ea forma pecuniam dare, quemadmodum licet bit partem fructuum vnius beneficii, seu locum parochie cum altera simili parte commutare data pecunia, eo quod res temporales tantummodo æstimantur. Verum adhuc ex his egregia suboritur dubitatio, nam si Ecclesiæ quoad proprietatem permittantur, & quasi redditus, & bona temporalia erant penes monasteria, procubio videbatur dicendum vno, & eodem contractu Ecclesias illas cum suis bonis data pecunia ad æqualitatem permutari potuisse absque vlla simoniæ labe, cum sola pars fructuum monasteriorum permutata fuisset, nec oportebat distinguere contractus: at vero Pontifex caneci iubet ne contractus miscantur, præcipitque vt per se permittantur, possessiones autem in diuerso contractu reddita pecunia, vnde innuit in ea permutatione Ecclesiarum ius aliquod spirituale fuisse, propter quod non poterat contractus coniungi, atque ideo contra DD. aut dicendum Ecclesias hic in titulum permutari, aut alia reddenda ratio propter quam contractus separantur.

Quapropter Zabar. & Imola diuis locis, respondent ideo hic potuisse pecuniam dari, quia possessiones à titulo spirituali erant separatæ, & quasi bona temporalia monasteriorum permittantur, quando vero beneficia in titulum permittantur, non potest de temporalibus diuerso contractu permutatio fieri, quia attempto spirituali distinguere nequeunt, sed difficultatem non solum, adhuc enim dubitamus quare Ecclesiarum permutatio iubeatur per se fieri nulla data pecunia, cum in ea permutatione nihil præter temporales redditus, & bona recipere duntur: item vtget quod si beneficiorum possessiones auctoritate Prælati ex iusta causa & separari possunt, & data pecunia vendi, aut permutari, sic quemadmodum manifesta frans fieri censetur si tituli beneficiorum per se permittantur, & eodem tempore, & inter eandem personas bona temporalia in diuerso contractu data pecunia, eodem etiam modo videbatur dicendum non fuisse licitum absque dolo, & fraude ab eisdem personis contractus sub ea forma separari in hoc text. Vnde Sot. d. loco, intelligit in presenti non dari pecuniam numeratam quasi pretium, sed pensionem in fructibus maioris Ecclesiæ suæ constitutam, quod absque simonia fieri posse ait ex auctoritate superioris: sed verba text. manifestè ostendit.

Ego vero aduertendum dixi quod quamvis in permutatione Ecclesiarum iure proprietatis, nec titulus beneficii nec ius aliquod spirituale transferatur, sed quasi pars quedam fructuum, & bonorum temporalium monasterij vtriusque reperiuntur, tamen in ea bona duplicis generis distincta ratione, scilicet decimarum, & primitiarum, quæ nomine Ecclesiarum significantur in hoc text. item & alia bona stabilia, quæ hic possessiones appellantur, vt in c. super, §. possessiones, de rebus Eccles. non alien. l. quæstio, ff. de verbor. signifi. inter hæc autem bona illud interesse, quod decimæ, & primitiæ quamvis à titulo spirituali beneficii separata verè temporales sint, provt cum in commendam, vel per unionem dantur, nihilominus cum natura sua ad sustentationem Sacerdotum, & Ministrorum Ecclesiæ sint deputatæ, iuxta text. in c. 1. & in c. decimas 16. quæst. 7. sacris canonibus quasi res spirituales censentur, itavt nec laicis possideri possit ius decimandi, cap. prohibemus, de decim. cap. causam, quæ, de prescript. nec de ipso quasi de bonis temporalibus data pecunia pacisci liceat, vt aperte probat text. in cap. ultimo, de rerum permut. cap. altare cum precedentib. 1. q. 3. possessiones autem & bona mobilia, & immobilia temporalia omnino indicantur, atque ideo pretio

rio possunt vendi, & permutari ex iuxta causa & debita solemnitate, vt constat ex toto tit. de rebus Ecclesie non alienandis. His suppositis dicendum mihi est in hoc text. quoad proprietatem permutari, sed tamen quia decimæ & primitiæ ob rationem supradictam iure Canonico pro spiritualibus habentur, iubet Summus Pontif. vt à possessionibus separantur, & per se fiat Ecclesiarum permutatio, ne contra ius Canonicum pro iure decimandi pecunia data videatur, possessiones verò diuerso contractu, quoniam pretio æstimari possunt, semper tamen auctoritas superioris erit necessaria, vt hæc alienatio fiat.

Illis autem, &c.] Ex hoc text. colligit Bart. Iaf. & alij, quos refert, & sequitur Couar. *variar. lib. 2. c. 4. n. 9.* quod quando contrahentes, ex vna parte rem tradendo, & ex altera rem & pecuniam, nullum nomen tacite, vel expressim huic conventioni adscripserunt, inspicendum est quod maius sit, nempe pecunia, an res, quæ simul cum alia re permutatur, si enim pecunia maior sit, erit venditionis contractus, nam in his terminis supposito quod aliunde non constat de alia peculiari applicatione, & relative ipsius pecunie, illa planè eo ipso quod excedit, censenda est vt principalis respectu prædictæ rei, seu facti; si verò pecunia excedatur à prædicta re, vel facto, permutationis nomen habebit huiusmodi contractus, iuxta reg. deduci solitam ex text. in l. queritur. ff. de statu hominum; quæ quidem resolutio licet efficaciter non probetur in hoc text. vt optime aduertit Pinell. in rubr. C. de rescind. vendit. p. 2. c. 2. n. 13. in se vera est, vt post Rip. in l. 2. n. 42. ff. si certum petatur, & alios propè innumeros relatos à Tiraq. de retractu lignag. §. 39. gloss. 1. n. 9. & 10. & post Panormit. hic num. 4. Afflict. decif. 72. n. 2. & tradunt Anton. Gomez. *variar. tom. 2. c. 2. n. 10.* Aym. in rubr. num. 117. ff. de legat. 1. Pinell. d. c. 2. num. 4. & 16. Pichard. in §. item pretium, *Instit. de empt. n. 15.* Molin. de *instit. tr. 2. diff. 336. col. 4. post med.* Conan. comment. iuris Civilis, lib. 7. c. 5. n. 3. Mozz. de contractib. sub tit. de empt. art. 5. n. 18.

Vel sic ad equalitatem, &c.] Ergo in permutatione beneficiorum ad coarctandos fructus vtriusque beneficii permutati potest pensio imponi ab Ordinario, quod tenent Nauar. *consil. 43. de simon. n. 4.* Valent. 2. 2. tom. 3. diff. 6. q. 16. puncto 3. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiæ p. 2. c. 7. de pensionib. num. 27. Pialec. in praxi noua Episcop. p. 2. c. 5. n. 125. Less. de *instit. lib. 2. cap. 34. n. 205. vers. tertio.* & c. 35. n. 101. & seq. Quamvis probabilitate non careat contraria opinio, quæ asserit in hoc casu sine auctoritate Papæ pensionem imponi non posse, ex quorum numero sunt Vgolin. Philarch. Corrad. Zecch. & Ludonic. Carbo. quod refert, & sequitur Nicol. Garc. de *benefic. p. 1. c. 5. n. 345.* & Soar. de *Relig. tract. 3. lib. 4. c. 34. n. 16.* accedit Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 7. c. 29. q. 15.* vnde pariter enenit vt beneficia quamvis inæqualia in temporalibus permutari non possint cum pensione, aut alia re pretio æstimabili coram Episcopo, seu alio inferiore Papa, etiam si pensio, aut alia res temporalis exigatur ratione beneficii pingioris, quod cum tenuiori permutatur, ita Sot. de *instit. lib. 9. q. 5. art. 2. & q. 7. art. 2.* Nauar. in *man. cap. 23. n. 100. vers. 5.* Couar. *lib. 1. variar. c. 5. n. 8. & seq.* Soar. d. c. 34. n. 10. Pilliuc. *tract. 45. c. 7. q. 11.* Valer. Reginald. in *praxi fori penit. lib. 23. n. 264.* Bonacin. de *simon. q. 4. §. 12. n. 10.* & si hæc vltima sententia magis placuerit, responderi poterit primam sententiam in hoc text. non probari, cum, vt aduertit Couar. *lib. 1. variar. c. 5. n. 9.* eius decisio tractet de permutatione Ecclesiarum quoad earum bona temporalia, non quoad titulum, intrinsecum spiritualia: eodem ferè modo respondet Soar. n. 16. & Bonac. d. n. 10. in fine.

Ad illud verò, quod possit Ordinarius pro bono pacis ad extinguendam litem inter duos coram ipso super eodem beneficio litigantes, ex causa quod vnus cedat alteri, referuare pensionem super eiusdem beneficii fructibus in fauorem cedentis, vide Franc. Leo d. c. 7. n. 28. Nicol. Garc. d. c. 5. n. 348. Azor. d. p. 2. lib. 8. c. 6. q. 1. Soar. d. lib. 4. cap. 51. n. 20. Raph. de la Torre de *Relig. tom. 2. q. 100. art. 5. diff. 12.* Bonacin. d. q. 4. §. 15. n. 9. & resoluta ad cap. nisi essent, de præbend.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficia sua perdit, qui ea propria permutat auctoritate, & n. 2.
- 2 Publicè errorem fuisse mitius punitur.
- 3 Clerici vsuario comparantur.

CAP. Cùm olim. VII.

Innoc. III.

Beneficia sua perdit qui ea propria permutat auctoritate. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Batr. Hoff. Henric. Anchar. Panorm. Barbat. Guid. Papæ, Viu. in *ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 191.* Alagona in *compend. iuris Canonici*, pag. 435. remissimè Ximen. in *concord. p. 2.* refertur ab Anton. August. *collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 15. cap. vnic.*

Hanc eandem conclusionem post Petr. de Perusio, Zechium, & Lessium ex hoc text. colligit Nicol. Garc. de *benefic. p. 1. c. 4. n. 58. vbi n. 59.* asserit hodie videri ipso iure eis priuari per *Extravag. cum de restabile*, de *simonia*.

Suum publicè fateretur errorem.] Et sic mitius punitur, vt latè deducit Tiraq. de *penis temper. c. 30. à princip.*

In gloss. *Diffinitum*, vlt. ibi, cum quasi vsuario Clerici comparantur, Communiter recipitur ex Palat. in *repet. rubr. de donat. inter virum*, §. 66. n. 20. Vide tamen Menoch. *consil. 66. n. 32.* & de *arbitr. casu 433. n. 35.* Fr. Emman. *quest. Regul. tom. 3. q. 74. art. 4. vers. quinta ratio*, Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 8. à princip.* Molin. de *primog. lib. 2. c. 10. n. 43.* Valac. de *parit. c. 36. n. 4.* Cald. Pereira de *resol. emphy. c. 15. n. 43.* & de *empt. c. 16. n. 1.* D. Barbof. in *l. diuorio*, in *princ. p. 2. n. 53.* ff. *solutio maritum*. & plures alios quos refert Cened. ad *Decretales*, *collect. 12. n. 5.*

S V M M A R I V M.

- 1 Permutatio beneficiorum si completa est ex vna parte, & per alteram stat quo minus impleatur, restituitur pars ad suum.
- 2 Minor lesus in resignatione beneficii an restituatur, ostenditur.
- 3 Simplicitati succurrendum.
- 4 Permutatio debet fieri auctoritate superioris.
- 5 Beneficium obtentum ex causa permutationis si euincatur, agit cuius ad suum.
- 6 Beneficium resignans ex causa permutationis non potest ad illud redire sine noua collatione.

¹ Permutatio beneficiorum si completa est ex vna parte, & per alteram stat quominus impleatur, tunc datum est auferendum a possessore, & restituendum primo, & hoc ut venia detur simplicitati, nam iura subueniunt deceptis, non decipientibus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anchar. Casal. in amor. Guid. Papæ, Henric. Panorm. Barbat. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 192. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 436. remissio Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 3. Decret. lib. 3. sub tit. de prebend. c. 2.

² Cūm igitur deceptis, &c.] Ergo minor læsus in resignatione beneficii restituitur, de quo vide Couar. var. lib. 1. c. 5. n. 3. ad finem, ubi dicit quod hic ex æquitate potius, quam iuris rigore subuentum fuit maiori decepto in renuntiatione beneficii Ecclesiastici ne decipientibus iura fauorem exhibere videantur, latè Flamin. lib. 3. q. 7. à n. 39. ubi n. 45. citat hunc text. Menoch. remed. 10. recap. n. 104. Pute. p. 1. decis. 437. & p. 3. decis. 9. in antiq. Peregr. de iure fisci, lib. 5. tit. 2. n. 46. Soar. de Relig. lib. 4. de simonia, c. 32. n. 2. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. c. 20. quest. ult. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo læsus, n. 38. & 39.

³ Simplicitati venia, &c.] Ergo simplicitati succurrendum, ut per Palat. in alleg. haresis, §. 4. col. 4. Hippol. sing. 450. Tiraq. de penis temper. causa 11. quando est contraria dolositate, quia hæc non improbat, gloss. verbo simplicitatem, in cap. si cupis 14. q. 1. gloss. verbo simpliciter, in l. ult. §. tales itaque, c. de furt. Alciat. lib. 1. paradox. c. 6. Menoch. de arbit. casu 193. ex n. 1. Illustr. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. sedulo 12. n. 1. diff. 30.

⁴ Licet ipsi per se, &c.] Notatur ad hoc quod permutatio debet fieri auctoritate superioris, & licet Clerici inter se tractare de permutando liberè, & licite valeant, per se tamen permutare beneficia nullo modo possunt, de quo vide Nauar. conf. 42. n. 1. de simonia, Vgolin. de simonia, tab. 1. c. 27. §. 2. latè Soar. d. c. 32. Azor. p. 2. lib. 7. c. 29. q. 3. 4. & 19. Lessl. de iust. lib. 2. c. 34. n. 196. & c. 35. n. 10. Nicol. Garc. de benef. p. 11. c. 4. n. 56.

⁵ Nisi restitui faciatis eisdem.] Notatur ad hoc, quod si beneficium, obtentum, ex causa permutationis euincatur, agit euictus ad suam, de quo vide Rebuff. in praxi, titulo de permut. n. 25. & in concordatis, tit. de collat. §. volumus, verbo permutationis, Cald. Pereira de emptione, & vendit. c. 31. n. 42.

⁶ In gloss. Simplicitati, ibi, sed T. dicit quod non potest eam per se repetere. Notatur ad hoc, quod quando beneficium vacat renuntiatione facta ex causa permutationis, non poterit ad illud redire renunciatus sine noua collatione, etiam si permutatio non sequatur, seu non teneat, nec habeat effectum, ut per Selu. de beneficiis, p. 3. q. 24. Rebuff. d. tit. de permut. n. 11. & 26. & de pacificis possessoribus, n. 166. Corral. de benef. p. 1. c. 8. n. 9. Malcard. de probat. concl. 1401. n. 3. quamvis contrarium teneant, imo quod permutantes possunt eadē ad sua beneficia absque noua collatione, si permutatio non habuit effectum Flamin. de resign. lib. 1. q. 14. n. 12. Cenal. commun. contra commun. q. 561. a n. 6. Azor. d. c. 29. q. 21. Lessl. d. c. 34. n. 195.

S V M M A R I V M.

- 1 Spirituale cum temporali permutari non potest.
- 2 Declaratur text. in presenti.

CAP. Exhibita. IX. & ult.

Gregor. IX.

¹ Spirituale pro temporali commutari non potest. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anchar. Butr. Henric. Panorm. Guid. Papæ, Barbat. Viui. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 192. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 436. remissio Ximen. in concord. p. 1. & 2.

² Super quibusdam decimationibus.] Text. hic dum prohibere videtur, ne detur aliquod temporale per viam permutationis pro decimis, intelligendus est de iure decimandi, quod spirituale est, non verò de exemptione à solutione decimarum, ut aduertit Moneta de decimis, c. 5. n. 130. ubi dicit hoc satis patere in presenti, dum hic non videtur nomine decimarum, sed decimationum.

³ Tanquam in arbitris existit compromissum, &c.] Difficilis sanè text. hic reputatur dum in eo damnatur arbitrium, quo Abbas, & Conuentus coguntur liti super decimis cedere, eo adiecto quod aduersarius impetret à Rege quantitate decem millium solidorum soluendam eidem Conuentui, insurgit enim difficultas ex textu celebri in cap. nisi essent 21. de prebendis, ubi validum est arbitrium, quo alter ex litigantibus super Prioratu liti cedere cogitur pro bono pacis, & utilitatis, receptis annuatim viginti libris de redditibus Capituli, & quadraginta de prouentibus Prioratus. Rem componere nituntur Doctores omnes utrobique, ut per Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de simonia, c. 34. a n. 10. & potius c. 51. d. n. 17.

⁴ In primis Butr. in c. 2. de arbitris, n. 8. distinguit inter illam compositionem, quia temporale datur pro beneficio, vel simili spiritualibus annexo, ut aduersarius liti cedat, interueniente tamen legitimi superioris auctoritate, & inter illam, quæ auctoritate superioris facta non est, sed vel partium, vel arbitrorum, in quos compromittitur, ut primo casu valeat compositio, & sic intelligatur d. cap. nisi essent, non sic dicendum in secundo, & ita text. in presenti, & in d. c. 2. rectè procedant. Sed vir inter antiquos non leuis auctoritatis, manifestè confutatur, primò quia si rectè ad iura hæc attendatur, nullibi diuersa compromissi forma reperitur: deinde quia utrobique compositio auctoritate arbitrorum, seu ab ipsis arbitris, non verò à partibus fuit celebrata, patet ex text. in presenti, ibi, arbitrati sunt, quod si dictus Propositus obtineret, &c. & ex d. c. 2. ibi, qui iam dicto M. fauente presbytero praeceperunt, &c. & d. c. nisi essent, ibi, hoc fecundum prouidentiam intelligitur esse praeceptum ex arbitraria potestate, &c. Deinde confutatur, quia si pares termini proponantur utrobique, nempe pecuniam datam esse pro beneficio, vel simili spiritualibus annexo cui ceditur, utraque datio simoniaca est, ita ut superioris praesentia, auctoritate nequeat cohonestari, gloss. verbo illicita, & ibi communis in cap. cum pridem 4. de pallis, cum his, quæ in idem expedit Suar. d. c. 14. n. 10. in princ.

⁵ Explosa prædicta Butrij concordia, Maior. in 4. dist. 25. q. 5. ad 4. quem refert Soar. d. c. 51. n. 17. ad finem, arbitratur in dicto cap. nisi essent, propterea arbitrorum ordinationem valuisse, quia nullum temporale datum fuit pro spirituali, sed vni ex litigantibus adindicatus fuit prioratus, alteri verò pro bono pacis pensio in titulum beneficii, quod fieri potuit à iudicibus

iudicibus delegatis, argum. cap. pro illorum 22. cum concordatatis a gloss. ult. ibidem de prebend. Sed nec hæc concordia placet, ex plerisque enim corruit, primo, quia non constat arbitris, quamvis ex delegata iurisdictione processerint, concessam esse potestatem creandi pensionem in titulum beneficii, ut patet; secundo, quia si in titulum beneficii pensio data fuit, oportebat illam fore perpetuam quoad accipientem, propterea est de natura beneficii, quod tamen text. ille negat, ibi, ita quod defuncto Priore, successor ipsius ad præstationem quadraginta librarum minimè teneatur; & ibi, sed persona Prioris maneat obligata, &c.

Quare Soar. d. c. 5. §. 1. n. 21. præmissa distinctione inter pensiones spirituales, quæ dantur Clericis, quæ Clerici sunt, ad titulum beneficii, & inter temporales, quæ dantur ad effectum temporalem absque vilo titulo spirituali, de qua distinctione immediate egerat antea n. 20. rursus subdistinguit in sola temporali pensione, vel enim Prælati arbitri constitutus ex suo officio, & providentia iudicat expedire quod imponatur, & tunc licet potest temporalem pensionem imponere, dummodo hoc non faciat ad partis requisitionem, neque ex aliqua inter litigantes antecedente conventionione, & in hoc priori membro intelligit recte procedere dictum cap. nisi essent, sic ab omnibus intellectum, ut ille ait, expendendo verba text. ibi, hoc secundum providentiam intelligitur præceptum ex arbitria potestare, & ibi, non quidem ex passionis partium, sed ex iussione iudicis, &c. Vel rursus Prælati arbitri pensionem temporalem imponit ad partis requisitionem antecedente inter litigantes conventionione, & tunc nullatenus potuit imponi, sed statim fuerat ab illo conventio reprobanda, & sic in effectu intelligit procedere text. in præsentia, & in d. c. 2. de arbitris, & in d. cap. cum pridem 4. de pactis, rationem differentie considerat, quia partium conventio speciem pravam habet, & cum in eadem spirituale, & temporale insimul concurrant, magnum est periculum quod ab ipsis partibus unum pro alio detur, iuxta reg. cap. ult. de pactis, cap. quam pio 1. q. 2. c. 2. cap. Mattheus 23. de simonia, secus dicendum in iudice, qui ratione proprii officii præsumitur rectam habere intentionem, cap. in præsentia 6. de renuntiis. Verum salua pace tanti viri, & sapientissimi præceptoris, eius distinctio sic absolute concepta recipi non potest, nam si attendatur nec in hoc text. nec in d. c. 2. proponitur quod ante arbitrorum iudicium, vel in ipso actu arbitrandi antecesserit conventio aliqua inter litigantes quod unus beneficium, vel aliud spiritualibus annexum retineret, alter vero temporale solueret, vel illud à Rege impetraret, sed hoc solum ab ipsis arbitris nulla præcedente conventionione fuit iudicatum, quod clare patebit si sigillatim intra hæc percurrantur.

His igitur, atque aliis explosis, cum rectum iter habeamus in re non multum difficili, non est cur deuios quæramus anfractus, & ita pro prædictorum iurium concordia dicendum est cum D. Thom. in 4. dist. 25. q. 3. art. 2. q. 1. in resp. ad 7. c. 2. q. 100. art. 2. ad 5. & Soar. d. lib. 4. de simonia, c. 50. in princ. dupliciter contingere posse quod temporale detur adversario, ut liti cedat, vel aliter à gravamine desistat, aut enim is, qui dat ius, habet quæsitum in spirituali, vel annexo; vel rursus adhuc nullum eidem ius quæsitum est: primo casu pro bono pacis, vel alia iusta causa licita est datio temporalis, & in eo loquitur text. in d. c. nisi essent, ubi arbitri beneficii adiudicant illi, qui ius habebat, patet ex verbis text. ibi, habeat Prioratum, & ibi, secundum iustitiam videtur esse statutum; in secundo vero casu quando nullum ius quæsitum est, tunc neque etià ex iudicium inferiorum auctoritate licere potest, quo

casu procedit text. in præsentia, nam cum in eo non constet ius decimandi ad P. pertinere, & res sit hinc inde dubia, simoniacum fuit arbitrium, quo P. maneat cum iure decimandi sub conditione si à Rege impetret pecuniam monasterio concedi, sic enim permutatio fieret de spirituali ad temporales, quod iure improbat, ut text. habet. Ratio differentie est, quia quando ius quæsitum proponitur, qui temporale dat pro bono pacis, vel alia iusta de causa, non dicitur spirituale emere pro temporali, quippe cum iam sibi quæsitum sit, solum remouet gravamen postea illatum super spirituali, quod suum est, ac subinde cum temporale non detur pro spirituali, nulla simoniae labe involuitur: longè tamen & omnino diversa contingit in secundo casu, quia cum dans temporale, spirituale ipsum de nouo consequatur, nullumque ante ius habuerit, iam propriè dicitur emere ius ipsum spirituale pro temporali, quod quidem iudicis præsentia cohonestari non potest, ut colligitur ex text. in præsentia.

De Feudis.

TIT. XX.

UPER hanc rubric. scripserunt Zabari Ioan. Andr. Imola, Anania, Anchar. Panormitan. Henric. Canif. Guillelm. Durand. in breuiario iuris Canonici, fol. 100. Petr. de Rauenna in compendio iuris Canonici, Martin. Mesnart. in epitome Decretal. fol. 113. Dan. Venator in analysi methodica iuris Pontific. à pag. 423. Goffred. & Hostiens. in summa huius rit. Alexand. Cassan. & Anastas. German. in paratilis ad quinque libros Decretal. Barthol. Carthag. in exposit. tituli iuris Canonici, Zypæ. in analytica postremi iuris Ecclesiast. enarrat. pag. 211. omnes sub hoc rit.

De hoc tit. particulares edidit tractatus Francisc. Sontheixius tom. 10. tract. Doctor. p. 2. fol. 123. Franc. Curt. imm. ibid. fol. 43. Iacob. de Ardinzone ibid. p. 1. fol. 225. Iacob. de S. Georgio ibid. p. 1. fol. 179. Ioan. Baptista Caccialupus ibid. p. 1. fol. 10. Petr. de Bellapert. ibid. p. 2. fol. 2. Petr. de Rauennates ibid. p. 2. fol. 10. Vdalricus Zalus, Martinus Freecchia, Matthæus VVesebecius, Gerardus Nigrus, Franciscus Duaremus, Obertus de Orto, Henricus Rosenthal, Marcus Bonus, Franciscus de Amicis, Nicolaus Intrigliolus, Ludouicus Schraderus, Petrus Nicol. Mozius, Nicolaus Baratterius, Stephanus Forcatulus.

Feudi recognitione Laurentius Syluanus d. tom. 10. tract. Doct. p. 1. fol. 70.

Feudi concessione Petr. Greg. Messinensis.

Feudi in causa quis sit iudex, Amadeus à Ponte d. tom. 10. p. 2. fol. 195.

Feudalibus seruitiis, & de Subfeudis, Andreas Kolk.

Feudis, hominibus, & vasa libus Agidius Magister tom. 13. tract. Doctor. p. 2. fol. 436.

Feudorum generibus, & qualitate Ioan. Thomas de Martines cod. tom. 10. p. 1. fol. 132.

Feudorum iure Guillelmus Hanneronius, cod. tom. 10. p. 1. fol. 162. Petrus Gondelinus, Hermannus Vultorius, Franciscus Hottomanus.

Feudorum visibus Martinus de Silimanis cum Balit addit. d. tom. 10. p. 1. fol. 2.

Feudorum præludia Guerinus Pisonus cod. tom. 10. p. 1. fol. 97.

Feudo